

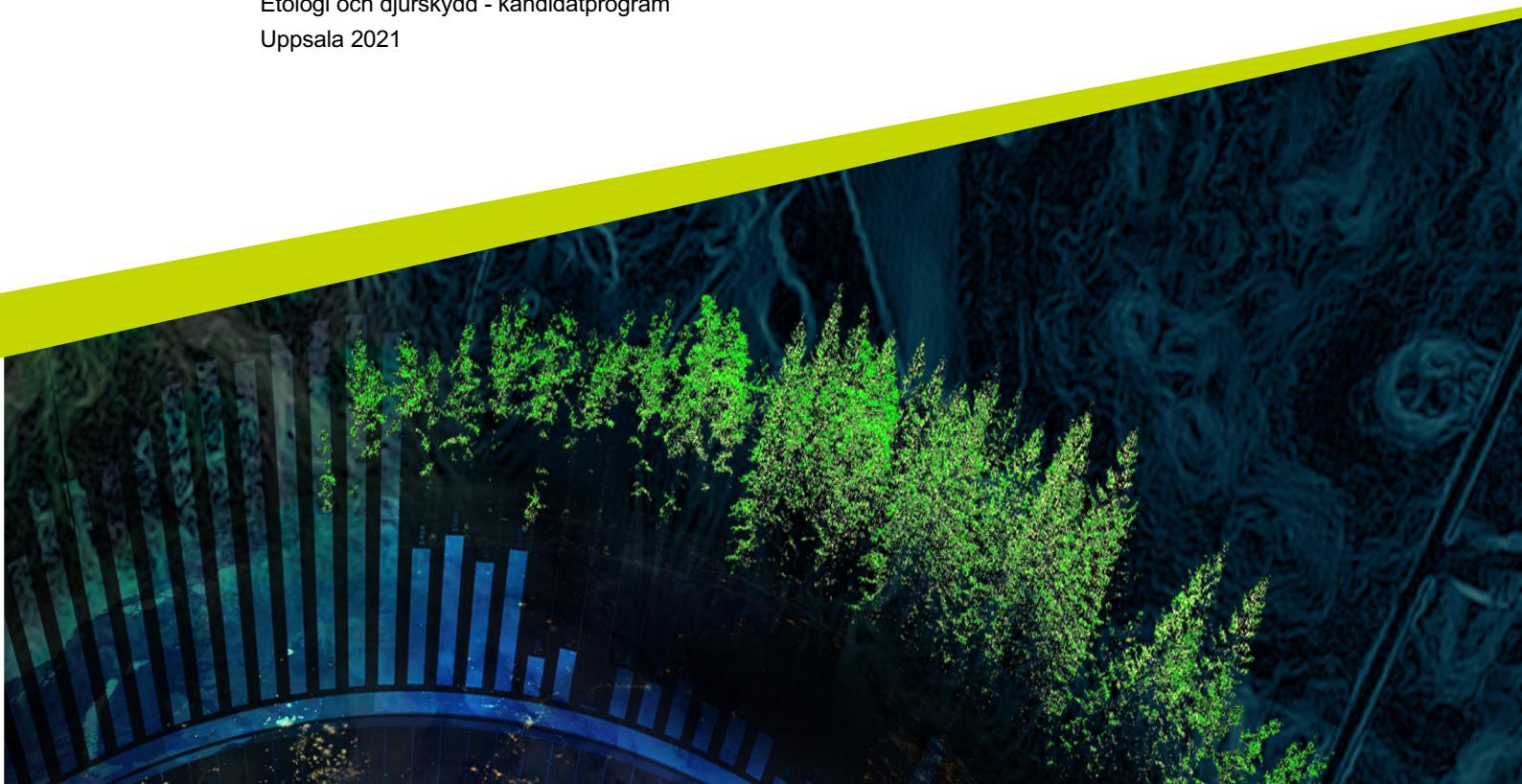

Hur svenskt djurskydd framställs i lantbruksmedia

How Swedish animal welfare is portrayed in agricultural media

Julia Fridlund

Självständigt arbete • 15 hp
Sveriges lantbruksuniversitet, SLU
Institutionen för husdjurens miljö och hälsa
Etologi och djurskydd - kandidatprogram
Uppsala 2021

Hur svenskt djurskydd framställs i lantbruksmedia

How Swedish animal welfare is portrayed in agricultural media

Julia Fridlund

Handledare: Frida Lundmark Hedman, SLU, institutionen för husdjurens miljö och hälsa.

Examinator: Jenny Loberg, SLU, institutionen för husdjurens miljö och hälsa.

Omfattning: 15 hp

Nivå och fördjupning: Grundnivå, G2E

Kurstitel: Självständigt arbete i biologi, G2E

Kurskod: EX0867

Program/utbildning: Etologi och djurskydd - kandidatprogram

Kursansvarig inst.: Institutionen för husdjurens miljö och hälsa

Utgivningsort: Uppsala

Utgivningsår: 2021

Nyckelord: djurskydd, djurskyddslagstiftning, djurskyddskontroll, lantbruk, media

Keywords: animal welfare, legislation, animal welfare control, agriculture, media

Sveriges lantbruksuniversitet

Fakulteten för veterinärmedicin och husdjursvetenskap

Institutionen för husdjurens miljö och hälsa

Publicering och arkivering

Godkända självständiga arbeten (examensarbeten) vid SLU publiceras elektroniskt. Som student äger du upphovsrätten till ditt arbete och behöver godkänna publiceringen. Om du kryssar i **JA**, så kommer fulltexten (pdf-filen) och metadata bli synliga och sökbara på internet. Om du kryssar i **NEJ**, kommer endast metadata och sammanfattning bli synliga och sökbara. Fulltexten kommer dock i samband med att dokumentet laddas upp arkiveras digitalt.

Om ni är fler än en person som skrivit arbetet så gäller krysset för alla författare, ni behöver alltså vara överens. Läs om SLU:s publiceringsavtal här:

<https://www.slu.se/site/bibliotek/publicera-och-analysera/registrera-och-publicera/avtal-for-publicering/>.

☒ JA, jag/vi ger härmed min/vår tillåtelse till att föreliggande arbete publiceras enligt SLU:s avtal om överlåtelse av rätt att publicera verk.

☐ NEJ, jag/vi ger inte min/vår tillåtelse att publicera fulltexten av föreliggande arbete. Arbetet laddas dock upp för arkivering och metadata och sammanfattning blir synliga och sökbara.

Abstract

Animal welfare is a debated topic in modern society. In order to set a minimum standard of animal welfare, Sweden have a governmental legislation and a system of official animal welfare control. Unfortunately, there seems to be a resistance from farmers toward the control, at least if one is to believe what is written in the agricultural media. Therefore, this study examines two well-known agriculture magazines of good repute: ATL and Land Lantbruk. Magazines between 2017-09-01 and 2020-12-31 were studied and texts about animal welfare legislation as well as official animal welfare controls were included. The aim was to analyze if the magazines pictured animal welfare in a neutral, negative or positive way.

The results showed that the magazines only wrote 14 positively charged texts out of the 106 texts that mentioned animal welfare. Most texts had a neutral approach (48/106) to animal welfare, and 44 texts had a negative approach. When animal owners wrote texts in the magazines, they were usually critical to animal welfare. No differences were found between animal species in how animal welfare was portrayed.

The conclusion is that ATL and Land Lantbruk mainly portrayed animal welfare in a neutral or negative way. However, it is not possible to estimate how big of an impact these magazines have on people's attitudes only by these papers. In the future more studies are needed in order to evaluate the influence of agricultural magazines, and to investigate farmers and pet owner's attitude toward animal welfare legislation and the official animal welfare control.

Keywords: animal welfare, legislation, animal welfare control, agriculture, media

Innehållsförteckning

1. Inledning.....	9
1.1. <i>Introduktion</i>	<i>9</i>
1.2. <i>Djurskyddslagstiftning</i>	<i>10</i>
1.2.1. Sveriges djurskyddslagstiftning	10
1.2.2. Utformning av föreskrifter	10
1.2.3. Några utmaningar med en djurskyddslagstiftning	11
1.3. <i>Offentliga djurskyddskontroller</i>	<i>11</i>
1.3.1. Vad är en offentlig djurskyddskontroll?	11
1.3.2. Några utmaningar med offentlig djurskyddskontroll	12
1.4. <i>Lantbruksmedia</i>	<i>12</i>
1.4.1. ATL.....	12
1.4.2. Land Lantbruk.....	12
2. Syfte	14
2.1. <i>Frågeställningar</i>	<i>14</i>
3. Material och metod	15
3.1. <i>Insamling av data.....</i>	<i>15</i>
3.2. <i>Bearbetning av data.....</i>	<i>16</i>
4. Resultat	17
4.1. <i>Framställning av svenskt djurskydd</i>	<i>17</i>
4.2. ATL	18
4.3. Land Lantbruk	18
4.4. Djurslag.....	19
4.5. <i>Beskrivande ord.....</i>	<i>19</i>
4.5.1. Negativa ord om offentliga djurskyddskontroller	19
4.5.2. Negativa ord om Sveriges djurskyddslagstiftning	20
4.5.3. Positiva ord om offentliga djurskyddskontroller	21
4.5.4. Positiva ord om Sveriges djurskyddslagstiftning	22
4.6. Skribenter.....	23
5. Diskussion.....	24
5.1. <i>Framställning av djurskyddsarbetet i lantbruksmedia.....</i>	<i>24</i>

5.1.1.	Lantbruksmedias påverkan	24
5.1.2.	Några konsekvenser av negativ rapportering	25
5.2.	<i>Positiva ord om lagstiftning</i>	25
5.3.	<i>Framställning av djurskyddet beroende på skribent</i>	26
5.3.1.	Djurhållares kritik mot djurskyddet	26
5.3.2.	Djurhållare från andra länders syn på offentliga djurskyddskontroller	27
5.4.	<i>Framställning av djurskyddet i samband med djurslag</i>	27
5.5.	<i>Framställning av djurskyddet över tid, 2017–2020</i>	28
5.6.	<i>Andra perspektiv</i>	28
5.6.1.	Djurskydd, samhälle och hållbarhet	28
5.6.2.	Djurskydd, djurhållning och etik	29
5.7.	<i>För- och nackdelar med den valda metoden</i>	30
5.8.	<i>Tillämpning och fortsatt arbete</i>	31
5.9.	<i>Vetenskaplig litteratur</i>	31
6.	Slutsats	33
7.	Populärvetenskaplig sammanfattning	34
8.	Tack	36
9.	Referenser	37
10.	Bilagor	41
10.1.	<i>Bilaga 1</i>	41

1. Inledning

1.1. Introduktion

Människan har under lång tid levt nära djur och de har försett oss med alltifrån mat till sällskap. Hur man håller djur har ändrats med tiden och det har även människans syn på djuret i samhället gjort. Under många år har intresset för djurvälstånd och djurskydd ökat (SOU 2011:75). Ändringar i folkets attityd och värderingar är en viktig drivkraft till utveckling och förbättring av bland annat djurskyddslagstiftning (Kirkwood & Hubrecht, 2001) och 1944 trädde Sveriges första djurskyddslag ikraft (Lag [1944:219] om djurskydd) (SOU 2011:75). Senare, år 1964 publicerade Ruth Harrison sin bok "Animal Machines" där hon visade på och ifrågasatte utvecklingen av hur djur hölls inom livsmedelsproduktionen. Som en reaktion på det startade engelska parlamentet en utredning av djurhållningen och djurvälstånden (Radford, 2001). Ett år senare var den klar och idag är utredningen känd under namnet Brambell-rapporten. I den finns den första versionen av de fem friheterna som ligger till grund för mycket av den djurskyddslagstiftning som finns idag, frihet från hunger och törst, frihet från obehag, frihet från smärta och sjukdom, frihet att bete sig naturligt och frihet från rädsla och stress (FAWC, 2009). Många av de områden inom djurhållning som togs upp i Brambell-rapporten finns det idag lagstiftning om i många delar av världen (Veissier *et al.*, 2008).

Djurskydd är ett ämne som idag engagerar många. Såväl djurägare som icke djurägare har i många fall en åsikt om ämnet. En plattform som skriver om ämnet och som jag ibland upplever som kritisk mot svenskt djurskydd är lantbruksmedia. Eftersom lantbrukare hämtar en hel del av sin information från lantbruksmedia kan kritik som publiceras där ha en påverkan på djurägares inställning till djurskyddslagstiftningen och den offentliga djurskyddskontrollen (Bock & van Huik, 2007). Frågan är om lantbruksmedierna är så kritiska som det ibland upplevs, eller om medierna presenterar en mer nyanserad och positiv bild av det svenska djurskyddet. Därför handlar detta arbete om att försöka ta reda på hur lantbruksmedierna ATL och Land Lantbruk framställer det svenska djurskyddet i sina tidningar.

1.2. Djurskyddslagstiftning

1.2.1. Sveriges djurskyddslagstiftning

Sveriges första djurskyddslag togs fram 1944 och var den första i sitt slag att verka förebyggande (Kungl. Maj:ts proposition nr 43). Detta innebar att djur inte längre behövde ha kommit till skada och utsatts för lidande för att ett brott skulle anses ha skett, utan syftet var att förhindra att djur for illa genom förebyggande regler kring hållande och skötsel. Eftersom vårt sätt att hålla djur hela tiden ändras och moderniserar behöver även lagstiftningen göra det. År 1988 ersattes den första lagen med Djurskyddslag (1988:534). Denna omfattade samma djur som 1944 års lag, nämligen husdjur och andra djur som hålls i fångenskap (prop. 1987/88:93) och ansågs då vara den mest långtgående någonsin. Det var i denna lag som kravet på naturligt beteende första gången ställdes. Det var även i denna lag som offentlig djurskyddskontroll nämndes för första gången även om Lag (1944:219) om djurskydd också behandlade omhändertagande av vanvårdade djur. Från år 1988 bestod djurskyddslagstiftningen av djurskyddslag (1988:534), djurskyddsförordning (1988:539) samt föreskrifter och allmänna råd som på den tiden utfärdades av Lantbruksstyrelsen. Idag är det Jordbruksverket som utfärdar djurskyddsföreskrifterna.

Efter 1988 har ytterligare en modernisering av djurskyddslagen gjorts för att anpassas efter dagens djurhållning (SOU 2011:75). Den 1 april 2019 trädde nu gällande djurskyddslag (2018:1192) ikraft. En lag som ska vara enklare att förstå, men med villkoren att den minst ska uppnå samma mininivå som den gamla djurskyddslagen. Lagen syftar till att säkerställa ett gott djurskydd och främja en god djurvälstånd och respekt för djur enligt 1 kap. 1 § i djurskyddslagen och att djuren ska må bra både fysiskt och psykiskt (prop. 2017/18:147). Den anses även vara mindre detaljstyrd, då detaljerna istället ska förmedlas i Jordbruksverkets föreskrifter som kan uppdateras i takt med aktuell forskning och utveckling (SOU 2011:75). Lagen kompletteras med djurskyddsförordning (2019:66) och Jordbruksverkets föreskrifter.

1.2.2. Utformning av föreskrifter

Det finns många förhållningsorder från regeringen som Jordbruksverket ska ta hänsyn till när de utfärdar sina föreskrifter (Lundmark Hedman, 2020). Jordbruksverket ska bland annat se till att föreskrifterna är tydliga, möjliggör likvärdiga bedömningar, är rättssäkra, innehåller så få administrativa krav som möjligt, bygger på vetenskap och inte bidrar till konkurrensnackdelar för svenska företag (Lundmark Hedman, 2020). Dessutom ska även etiska aspekter och värderingar tas hänsyn till (Lundmark Hedman, 2020).

När ett förslag till ny lagstiftning tas fram skickas det ut på remiss. Då får andra intressenter lämna synpunkter och säga vad de tycker. Jordbruksverket ska sedan, när remissvaren inkommit, ta ställning till om ändringar behöver göras. Störst påverkan har djurhållare och livsmedelsindustrin (Lundmark Hedman *et al.*,

2021b). Sällan leder konsumenters och djurrättsorganisationers synpunkter till ändringar i föreskriftsförslagen (Lundmark Hedman *et al.*, 2021b).

1.2.3. Några utmaningar med en djurskyddslagstiftning

När man utvecklar en lagstiftning är det viktigt att den är väl genomtänkt och är konsekvent genom hela processen för att skapa transparenta system (Lundmark *et al.*, 2014). När djurskyddslagstiftning tas fram är det inte enbart djurens välfärd som är i fokus utan även andra förhållanden och faktorer vägs in av den centrala myndigheten när regelnivåerna sätts, som till exempel ekonomi, tradition och kultur (Lundmark *et al.*, 2014). Med andra ord är det svårt att göra alla nöjda och det kommer alltid finnas de som antingen lyfter eller kritiserar en lagstiftning samt de aktörer som kontrollerar att lagstiftningen följs. Hur omfattande och bra en lagstiftning än är tjänar den ingen nytta om den inte efterlevs. För djurägare som livnär sig på sina djur finns det många faktorer som spelar in hur man sköter djuren, såsom egna värderingar, personlighet, kunskap och ekonomiska förhållanden (Balzani & Hanlon, 2020). Det kan leda till att djurägare har olika syn på den existerande lagstiftningen och tolkar/applicerar den olika.

1.3. Offentliga djurskyddskontroller

1.3.1. Vad är en offentlig djurskyddskontroll?

Det är den som äger eller har hand om djuren som ansvarar för att de har det bra och att djurskyddslagstiftningen efterlevs (Jordbruksverket, 2021). För att säkerställa att lagstiftningen efterlevs utförs offentlig djurskyddskontroll. I Sverige utförs den av länsstyrelserna (8 kap. 1 § i djurskyddslagen). Syftet med kontrollerna är att se till att alla som håller djur lever upp till de krav som ställs utifrån djurskyddslagstiftningen (Jordbruksverket 2014-05-06). Det finns olika typer av kontroller: normal kontroll som väljs slumpmässigt efter en riskanalys och utförs regelbundet, kontroll av tvärvillkor och kontroll efter anmälan. Den sistnämnda utförs efter att information har inkommit till länsstyrelsen om att djurskyddslagstiftningen inte efterlevs och djurskyddshandläggarna bedömer att en kontroll bör göras (Jordbruksverket 2014-05-06).

Länsstyrelsen som kontrollmyndighet har enligt djurskyddslagen bland annat befogenheter att besluta om föreläggande om det behövs för att säkerställa efterlevnad av lagen och förena detta med vite, begära tillträde till lokaler där det förmodas att djur som inte hålls enligt lagstiftning finns, besluta om djurförbud samt upphäva ett sådant förbud. Enligt 8 kap. 2 § djurskyddslagen ska dessutom personal som arbetar med djurskyddskontroller ha utbildning i djurskydd för att myndigheten ska kunna fullgöra sina uppgifter på ett tillfredsställande sätt.

1.3.2. Några utmaningar med offentlig djurskyddskontroll

Djurskyddslagstiftningen efterlevs inte alltid utan det förekommer relativt ofta att brister noteras vid kontrollerna (Jordbruksverket, 2020). En farhåga som finns med offentliga djurskyddskontroller är att det görs olika bedömningar mellan handläggare. Lundmark Hedman *et al.* (2021a) fann i sin studie att det kan vara svårt för handläggare att göra likvärdiga bedömningar utifrån den lagstiftning och de vägledningar som finns idag, varvid en förbättring av dessa efterfrågas. Även lantbrukare anses ha nytta av tydligare regler och kännedom om hur reglerna ska tolkas för att veta vad de måste uppfylla för att deras djurhållning ska anses leva upp till lagstiftningens minikrav (Lundmark Hedman *et al.*, 2021a). I 8 kap. 11 § djurskyddsförordningen står det att Jordbruksverket, Livsmedelsverket och länsstyrelserna ska samverka för att utveckla djurskyddskontrollerna i syfte att bli mer rättssäker, likvärdig och effektiv. Jordbruksverket har även tagit fram en djurskyddsstrategi (Jordbruksverket, 2019) där ett av målen är att de offentliga kontrollerna ska vara mer verkningsfulla och likriktade. Det är alltså ett problem som är identifierat att kontrollerna inte alltid är likvärdiga vilket de egentligen bör vara.

1.4. Lantbruksmedia

Djurskydd är ett ämne som engagerar. Därför är det vanligt att media, inte minst lantbruksmedia, rapporterar om djurskydd från olika aspekter. Lantbruksmedia är den källa som når ut till flest djurhållare inom lantbruket och således har tidningarna en betydelse för hur djurhållare ser på det svenska djurskyddsarbetet.

1.4.1. ATL

ATL – Lantbrukets affärstidning är Sveriges ledande nyhetstidning inom jord, skog och entreprenad (ATL, 2021). Tidningen produceras av LRF Media (ATL, 2021). Deras tryckta tidning beräknas nå ut till 98 000 människor mellan 25–59 års ålder med en fördelning på 72% män och 28% kvinnor (LRF Media, 2021a). På redaktionen jobbar det 17 personer med olika fokusområden och de levererar bland annat lantbruksnyheter (ATL, 2021). De profilerar sig själva som lantbrukets främsta nyhetsförmedlare med oberoende journalistik (LRF Media, 2021a).

1.4.2. Land Lantbruk

Land Lantbruks tryckta tidning har en räckvidd på 180 000 människor mellan 30–64 år ålder där 65% av läsarna är män och 35% är kvinnor (LRF Media, 2021b). Därav är det Sveriges största lantbrukstidning. LRF Media (2021b) skriver att tidningen täcker in alla verksamheter som Sveriges lantbrukare arbetar inom. Tidningen produceras av LRF Media och har 13 personer som arbetar på redaktionen (Land Lantbruk, 2021). Den tryckta skriften kommer ut på fredagar

till läsarna som till största del är LRF-medlemmar men det finns även prenumeranter som inte är medlemmar (Land Lantbruk, 2021).

2. Syfte

Syftet med den här studien är att undersöka hur lantbruksmedia framställer svensk djurskyddslagstiftning samt den offentliga djurskyddskontrollen och de djurskyddshandläggare som utför kontrollen. I vardagen är det vanligt förekommande att man hör djurhållare tala illa om just dessa områden och någonstans bör det komma ifrån. En del kan vara vad man själv har upplevt medan annat kan vara sådant man har hört av andra källor. ATL och Land Lantbruk är två av Sveriges största lantbrukstidningar och når ut till många lantbrukare runtom i Sverige. De har således en stor påverkan i samhället, inte minst till djurhållare inom lantbruket. Därför är syftet att på ett kvantitativt sätt undersöka om ATL och Land Lantbruk skildrar svenskt djurskydd på ett neutralt, negativt eller positivt sätt.

2.1. Frågeställningar

- Hur framställs den offentliga djurskyddskontrollen, djurskyddshandläggarna samt djurskyddslagstiftningen i ATL och Land Lantbruk gentemot lantbrukare i Sverige?
- Vilka beskrivande ord används angående lagstiftningen och de offentliga djurskyddskontrollerna?
- Framställs djurskyddet olika beroende på vem som är skribenten?
- Framställs djurskyddet olika beroende på vilket djurslag det rapporteras om?

3. Material och metod

Denna studie bygger på två tidningar som skriver om lantbruket i Sverige, ATL och Land Lantbruk. Dessa valdes ut eftersom de når ut till många lantbrukare. Alla tillgängliga nummer mellan 2017-09-01 – 2020-12-31 för båda tidningarna studerades. För att komma åt alla tidningarna användes arkivet av E-tidningar på respektive hemsida, <https://www.atl.nu/> och <https://www.landlantbruk.se/>. För tidningen ATL fanns det under den valda perioden 300 tidningar tillgängliga. Tidningen kommer ut två dagar i veckan alla veckor under året. På Land Lantbruks hemsida fanns 156 tidningar tillgängliga. Dessa utges en dag i veckan under hela året. Alla texter som handlade om svensk djurskyddslagstiftning och/eller offentligt djurskyddskontroller/kontrollanter samlades in i ett observationsprotokoll (bilaga 1). Även texter som behandlade ett annat huvudämne men som nämnde ovanstående ämnen inkluderades.

3.1. Insamling av data

Under datainsamlingen användes ett observationsprotokoll för sammanställningen av data. Denna finns under bilaga 1. Det som dokumenterades i protokollet var:

- år/datum/nr på tidningen,
- typ av text,
- skribent,
- djurslag,
- beskrivande ord om djurskyddslagstiftningen, offentliga kontroller och djurskyddshandläggare,
- om texten framstod som negativ/positiv/neutral och
- huvudämnet i texten.

För att bedöma om en text framställde djurskyddet neutralt, positivt eller negativt dokumenterades även beskrivande ord om just djurskyddslagstiftningen eller offentliga djurskyddskontroller. Om det inte fanns några beskrivande ord eller åsikter bedömdes texten som neutral.

3.2. Bearbetning av data

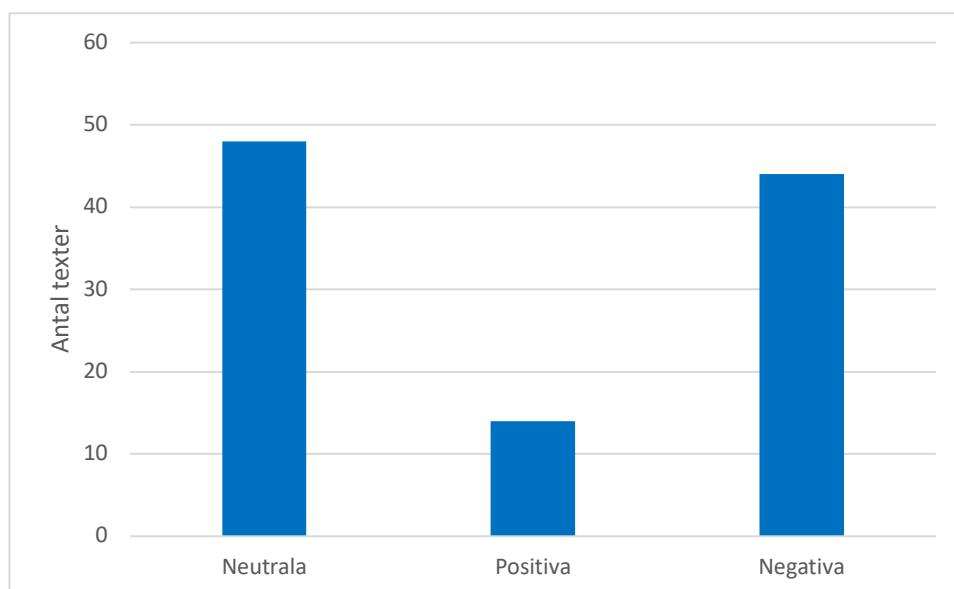
Resultatet har bearbetats kvantitativt i datorprogrammet Microsoft Excel för att göra det överskådligt. Även diagram och tabeller är framtagna i detta program. Under en kolumn av protokollet samlades beskrivande ord in. Eftersom det sällan var samma beskrivande ord som användes för att beskriva djurskyddet har de kategoriserats i olika grupper. Detta för att skapa en bättre överblick samt för att lyfta huvudbudskapet med de beskrivande orden. Kategorierna är presenterade i fyra olika cirkeldiagram för att enkelt kunna se vilka åsikter som tog mest plats i de analyserade tidningarna och för att kunna skilja positiva ord från negativa. Dessutom möjliggör de olika diagrammen att se eventuella skillnader mellan hur djurskyddslagstiftningen och den offentliga djurskyddskontrollen beskrivits.

4. Resultat

Totalt lästes 300 nummer av ATL och 156 nummer av Land Lantbruk. Datainsamlingen genererade totalt i 106 olika texter som handlade eller skrev om offentlig djurskyddskontroll eller svensk djurskyddslagstiftning. De var fördelade på 78 texter från ATL och 28 texter från Land Lantbruk. Tidningarna som lästes innehöll noll, en eller två texter som handlade om djurskydd, totalt var det 93 nummer som innehöll texter om detta ämne (ATL: 67nr, Land Landbruk: 26 nr). Totalt lästes 62 artiklar, 19 debattartiklar, 15 notiser, sex ledare, tre inlägg av "ATL tycker" och en krönika.

4.1. Framställning av svenskt djurskydd

Av alla lästa tidningar, från både ATL och Land Lantbruk, fanns det 48 (45%) neutrala texter, 14 (13%) texter som talade positivt om djurskyddet och 44 (42%) texter med negativ anspelning (Figur 1).

Figur 1. Antal texter som antingen var neutrala, positiva eller negativa till svensk djurskyddslagstiftning och djurskyddskontroll i tidningarna ATL och Land Lantbruk under perioden 2017-09-01 – 2020-12-31. (n=106).

4.2. ATL

I tidningen ATL fanns 78 texter som antingen var presenterade som neutrala (42 texter, 54%), negativa (26 texter, 33%) eller positiva (10 texter, 13%) fördelat under perioden 2017-09-01 – 2020-12-31 (tabell 1).

Tabell 1. Antal neutrala/negativa/positiva texter om svenskt djurskydd för respektive år i tidningen ATL.

	2017	2018	2019	2020
Neutrala	6	14	12	10
Negativa	13	10	2	1
Positiva	2	3	2	3
Totalt	21	27	16	14

4.3. Land Lantbruk

I tidningen Land Lantbruk fanns totalt 28 texter som antingen var presenterade som neutrala (6 texter, 21%), negativa (18 texter, 64%) eller positiva (4 texter, 14%) fördelat under perioden 2017-09-01 – 2020-12-31 (tabell 2).

Tabell 2. Antal negativa/positiva/neutrala texter om svenskt djurskydd för respektive år i tidningen Land Lantbruk.

	2017	2018	2019	2020
Neutrala	1	3	2	0
Negativa	5	7	4	2
Positiva	1	1	2	0
Totalt	7	11	8	2

4.4. Djurslag

Av de 106 texter som granskades närmare var det 60 stycken (57%) som direkt handlade om något av djurslagen gris, ko, får/get, häst, fjäderfä och kanin. Hur många av varje och hur texten framställdes är presenterat nedan i tabell 3. I 46 (43%) av fallen fanns det inget specificerat djurslag utan texten handlade då endast om djurskyddslagstiftning eller om offentliga djurskyddskontroller i sig. Dessa finns också presenterade i tabell 3 under rubriken ”ospecificerat”.

Tabell 3. Antal neutrala/negativa/positiva texter kring svenskt djurskydd i tidningarna ATL och Land Lantbruk under perioden 2017-09-01 – 2020-12-31 för respektive djurslag. ”Ospecificerat” betyder att det inte handlade om ett specifikt djurslag utan om djurskyddet generellt.

	Gris	Ko	Får/get	Häst	Fjäderfä	Kanin	Ospecificerat
Neutrala	8	11	4	11	1	0	13
Negativa	6	7	4	2	1	1	23
Positiva	1	1	1	1	0	0	10
Totalt	15	19	9	14	2	1	46

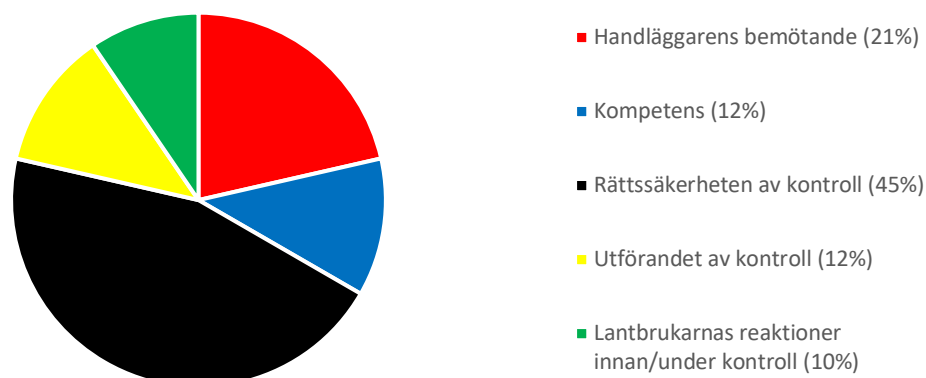
4.5. Beskrivande ord

4.5.1. Negativa ord om offentliga djurskyddskontroller

Under avsnitt 4.1 i figur 1 presenterades den totala sammanställningen. Det var 44 texter som innehöll kritik och bedömdes således som negativa. Av dessa handlade 33 texter om den offentliga djurskyddskontrollen, djurskyddshandläggarna eller kontrollmyndigheten. Resterande elva texter handlade istället om den svenska djurskyddslagstiftningen. I figur 2 visas kategorierna för de kritiska orden som framkom om djurskyddskontrollerna. Störst andel fick kategorin *Rättssäkerheten av kontroll*. Här innefattas ord som beskriver att kontrollerna är felaktiga, att de inte är objektiva och inte bygger på en rättssäker grund. Även att djurskyddskontrollanter har en egen agenda mot djurägarna eller att de använder sig av ogrundad maktutövning nämndes inom denna kategori. Dessutom återfanns beskrivande ord som ”allvarliga handläggningsfel” och ”ej likvärdiga” som passar in under denna kategori.

Under kategorien *Handläggarens bemötande* uttryckte skribenterna ord som ”spydiga”, ”bristande dialog”, ”negativ inställning” eller ”respektlösa”. Kategorien *Lantbrukarnas reaktioner innan/under kontroll* handlar om hur djurägare känner sig inför och under en kontroll. Här lyftes ord som ”oroliga”, ”rädda” och att kontrollerna upplevdes som jobbiga. *Utförandet av kontroll* handlar om hur genomförandet av kontrollerna upplevdes. Här beskrevs det som att handläggarna ”letar fel”, ”inte ser det stora hela”, ”gör både djuren och

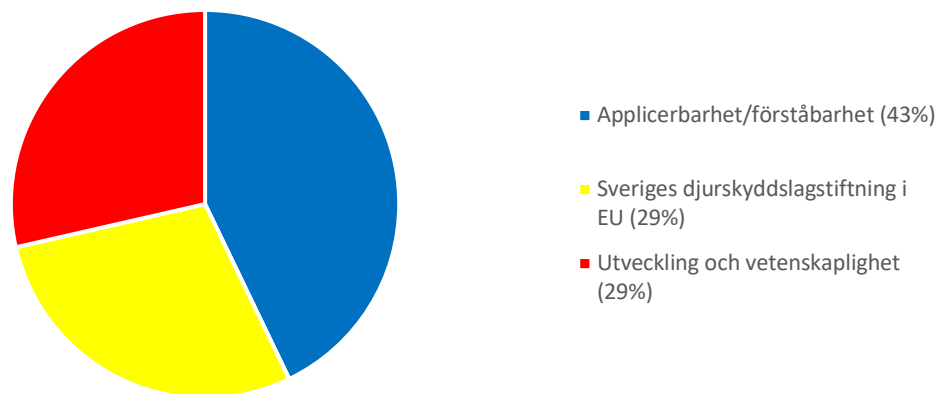
djurägarna en björntjänst” eller ”driver en häxjakt”. Kategorien *Kompetens* behandlar ord som syftar till handläggarnas kompetens, att de inte besitter rätt kompetens eller inte vet vad de sysslar med eller hur en gård med djur faktiskt ser ut.

Figur 2. Diagram över den typ av kritik som riktas mot den offentliga djurskyddskontrollen och mot djurskyddshandläggarna i tidningarna ATL och Land Lantbruk under perioden 2017-09-01-2020-12-31. En sammanställning av alla beskrivande ord som samlades in under datainsamlingen, här placerade i kategorier. (n=33).

4.5.2. Negativa ord om Sveriges djurskyddslagstiftning

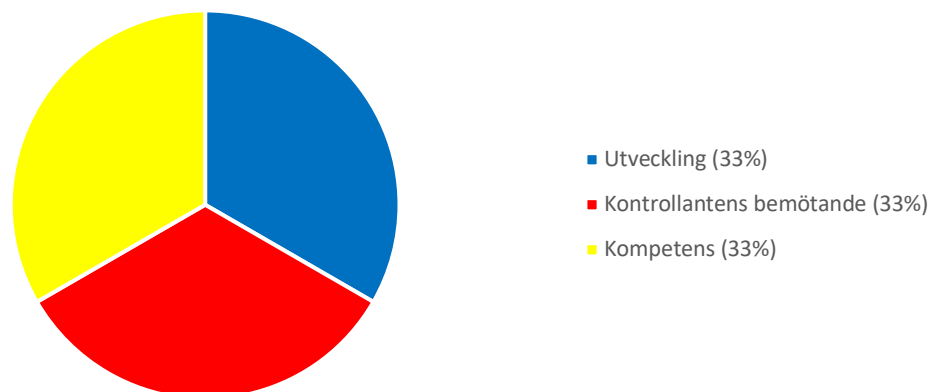
De elva andra texterna med kritik som handlade om den svenska djurskyddslagstiftningen finns presenterad i figur 3. Det som trycktes på mest var kategorien *Applicerbarhet/förståbarhet*. Lagstiftningen uttrycktes som ”krånglig”, ”oflexibel” eller för ”detaljrik” och att den inte alls gick att använda i praktiken. *Utveckling och vetenskaplighet* handlar om att lagstiftningen inte bygger på en vetenskaplig grund och att den behöver utvecklas för att passa dagens sätt att hålla djur. Dessutom finns kategorien *Sveriges djurskyddslagstiftning i EU* då lagstiftningen i några texter uttrycktes som ”kostsam gentemot bönder i övriga EU” eller att den ”urholkar konkurrenskraften” mellan Sverige och övriga EU-länder.

Figur 3. Den typ av kritik som riktades mot den svenska djurskyddslagstiftningen i tidningarna ATL och Land Lantbruk under perioden 2017-09-01 – 2020-12-31. Här placerade i tre kategorier. (n=11)

4.5.3. Positiva ord om offentliga djurskyddskontroller

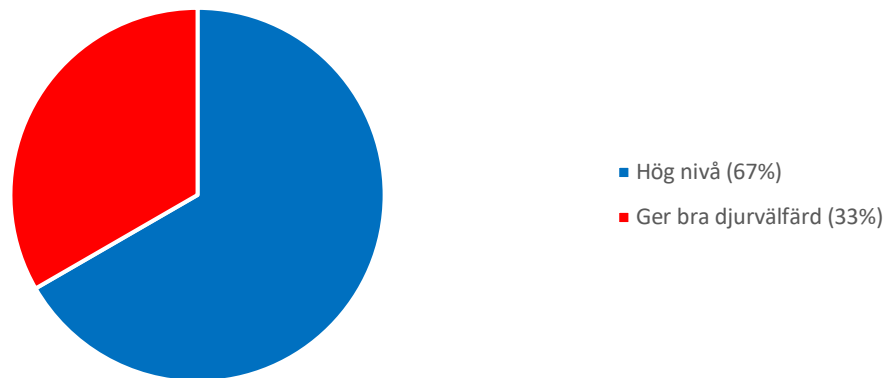
Totalt fanns 14 texter som var positivt vinklade. Nio av dem handlade om de offentliga djurskyddskontrollerna, djurskyddshandläggarna och kontrollmyndigheten medan fem handlade om djurskyddslagstiftningen. I figur 4 presenteras de beskrivande orden som rör djurskyddskontrollerna. Kategorien *Utveckling* står för att kontrollsystemet beskrevs som ”väl utvecklat” och ”bra uppbyggt” samt att det har utvecklats till det bättre de senaste åren. *Kontrollantens bemötande* uttrycktes som ”bra bemötande och service”, ”bjuder in till dialog” och ”skapar tillit”. De positiva orden om *Kompetens* var ”erfarna” och att ”lagen tolkades rätt”.

Figur 4. De positiva ord om djurskyddskontroll som lyftes fram i tidningarna ATL och Land Lantbruk under perioden 2017-09-01 – 2020-12-31. Här placerade i tre kategorier. (n=9).

4.5.4. Positiva ord om Sveriges djurskyddslagstiftning

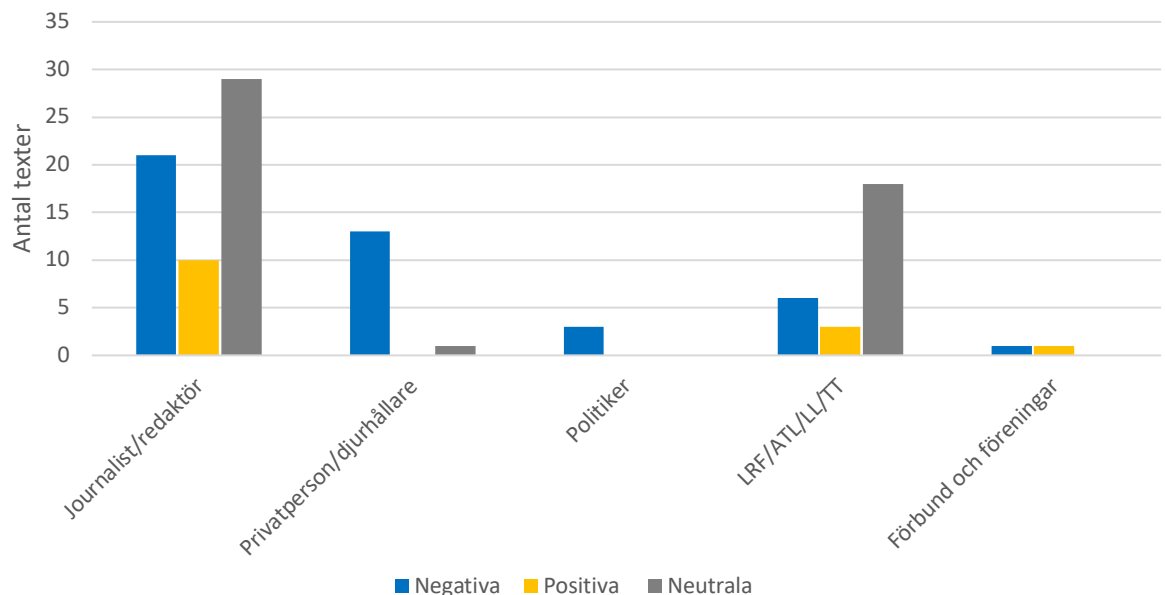
Det fanns fem texter som beskrev djurskyddslagstiftningen med positiva ord. Dessa handlade främst om att det är en hög nivå på Sveriges djurskyddslagstiftning i förhållande till andra länder och att den är bland de strängaste i positiv bemärkelse vilket presenteras under kategorin *Hög nivå*. Dessutom nämndes det att djurskyddslagstiftningen genererar en hög djurvälstånd, i kategorien *Ger bra djurvälstånd*.

Figur 5. De positiva ord kring den svenska djurskyddslagstiftningen som lyftes fram i tidningarna *ATL* och *Land Lantbruk* under perioden 2017-09-01 – 2020-12-31. Här placerade i två kategorier. (n=5).

4.6. Skribenter

Hur djurskyddet framställdes beroende på skribent visas i figur 6. Främst skrevs texterna av journalister och redaktörer där det fanns 60 (57%) texter. Dessa texter var fördelade mellan 29 neutrala, 21 negativa och tio positiva texter. Texter skrivna av privatpersoner/djurhållare var 14 stycken (13%) där 13 av dessa framställdes som negativa gentemot djurskyddet och en var positiv. Tre (3%) politiker uttryckte sig i tidningarna under den studerade perioden och alla dessa var negativa. Det fanns 27 (25%) texter som var undertecknade med tidningarna själva eller refererade till andra tidningar, LRF/ATL/LL/TT. Dessa var fördelade mellan 18 neutrala, sex negativa och tre positiva texter. Dessutom fanns det två (2%) texter undertecknade med ett förbund eller en förening. Av dessa framställdes djurskyddet positivt av den ena och negativt av den andra.

Figur 6. Hur många neutrala, positiva och negativa texter som skrevs av olika typer av skribenter om svenskt djurskydd i tidningarna ATL och Land Lantbruk under perioden 2017-09-01 – 2020-12-31. (LL= Land Lantbruk). (n=106).

5. Diskussion

Syftet med studien var att undersöka hur ATL och Land Lantbruk framställer det svenska djurskyddsarbetet. I detta arbete studerades tidningar mellan 2017 – 2020. Under den perioden har en ny djurskyddslag hunnit träda ikraft, vilket innebär att de texter som granskats har haft två olika djurskyddslagar i beaktning beroende på när de skrevs.

5.1. Framställning av djurskyddsarbetet i lantbruksmedia

Resultatet av denna studie visade att lantbruksmedierna ATL och Land Lantbruk främst framställde det svenska djurskyddet på ett neutralt eller negativt sätt under den givna tidsperioden. Positiva skildringar av djurskyddet återfanns inte lika ofta. Under den studerade tidsperioden har tidningarna antingen på ett neutralt eller negativt sätt återgivit djurskyddsärenden eller skrivit om ärenden där djurskyddet, framförallt den offentliga kontrollen, har brustit. Det är betydligt mer sällan som något positivt har framkommit.

En iakttagelse som gjordes under datainsamlingen var att tidningarna gärna lyfte djurskyddsärenden som blivit överklagade och där djurägaren har fått rätt i en högre instans. Det vill säga där länsstyrelsen ansetts gjort en felbedömning vid kontrollen. Dessa tog mer plats än de ärenden som inte gick vidare eller där en högre instans fastslagit att länsstyrelsen gjort en korrekt bedömning. Dessa tog mindre plats, var oftast neutrala och i form av en kort notis.

5.1.1. Lantbruksmedias påverkan

I en studie, där grisbönder intervjuades från sex olika nationer i EU, såg man att en viktig källa till information om just djurskydd var etablerade tryckta lantbrukstidningar (Bock & van Huik, 2007). Ett av länderna som presenterades i artikeln är Sverige och även om andra länder också är representerade går det att dra vissa antaganden i relation till detta arbete. Däremot är det viktigt att notera att Bock & van Huiks (2007) artikel bara tar hänsyn till lantbrukare som håller grisar och inte djurhållare generellt. Dessutom framkommer det i samma artikel att olika lantbruksorganisationer även är en stor informationskälla (Bock & van Huik, 2007). Både ATL och Land Lantbruk produceras av LRF media (ATL, 2021; Land Lantbruk, 2021) som är ett dotterbolag till LRF (Lantbrukarnas

riksförbund). Av den anledningen finns det förmodligen ett stort förtroende till vad som skrivs i tidningarna, och man kan anta att vad de skriver kommer att påverka djurhållares syn på det svenska djurskyddet till viss del, vare sig de vinklar texterna på ett positivt eller negativt sätt.

5.1.2. Några konsekvenser av negativ rapportering

Att lantbruksmedia rapporterar negativt om djurskyddet kan få konsekvenser. Det kan skapa oro och rädsla hos djurhållare inför kontroller. Som tidigare nämnts har lantbrukare ett stort förtroende för lantbruksorganisationer och lantbruksmedier. (Bock & van Huik, 2007). Det kan leda till att djurhållare redan från början går in med en negativ inställning och ifrågasätter kontrollerna mer än nödvändigt vilket kan försvåra handläggarnas arbete. Dessutom kan det leda till ett minskat förtroende till lagstiftningen och kontrollen om tidningarna fokuserar på de negativa aspekterna. Lagstiftningen riskerar att ifrågasättas mer om lantbruksmedia som många läser och litar på fokuserar på vad man anser är brister istället för förtjänster. Visserligen behöver det inte alltid betyda något dåligt att en lagstiftning ifrågasätts då det även kan leda till förbättring och utveckling. Däremot finns det en risk att djurskyddsarbetet motarbetas om förtroendet minskar markant.

5.2. Positiva ord om lagstiftning

De positiva orden om djurskyddslagstiftningen som tidningarna nämnde handlade mest om att lagstiftningen håller en hög standard och genererar en hög djurvälstånd. När man lyfter positiva delar med djurskyddet är det viktigt att notera att en hög djurskyddsnivå inte är detsamma som en hög djurvälståndsnivå (Fraser, 2008). Även om man har för avsikt att skapa en bättre djurvälstånd med hjälp av exempelvis lagstiftning går det inte alltid att tillgodose alla djurens behov i fångenskap, eftersom vi till exempel håller djuren på en begränsad yta vilket kan skapa frustration och hindra dem att utföra vissa naturliga beteenden (Fraser, 2008). Det betyder inte att djurskyddet är dåligt utan det betonar endast att det inte går att likställa begreppen. I denna studie uppmärksammades att en del tidningsskribenter inte tycktes göra någon skillnad på begreppen djurskydd och djurvälstånd. Således verkar det finnas en kunskapslucka gällande begreppen som behöver fyllas för att inte skapa otydligheter och för att kunna utveckla djurskyddet framåt.

Andra positiva ord som lyftes om djurskyddshandläggares arbete var att de hade ett bra bemötande och förde en god dialog med djurhållaren. Eftersom det även fanns kommentarer som menar på motsatsen görs ett antagande att detta beror på djurägarens egen upplevelse av kontrollen. Kanske beror det på vem som utförde kontrollen eller vilken attityd man själv som djurhållare förmedlade. Oavsett är det viktigt att det positiva också kommer fram i media för att det inte bara ska handla om tillfällen när djurskyddshandläggaren anses ha brustit i sitt arbete. En god myndighetsutövning innebär bland annat ett gott bemötande enligt LRF

(LRF, 2019). Förbundet säger också att ett ömsesidigt förtroende är viktigt. Av den anledningen borde även LRF:s dotterbolag LRF Media som producerar tidningarna sträva efter att framställa djurskyddet på ett mer positivt sätt än i dagsläget, för att inte försämra inställningen till och dialogen med myndigheterna.

5.3. Framställning av djurskyddet beroende på skribent

Främst var det gruppen journalister/redaktörer som skrev om djurskydd, dessa följde även det generella resultatet mellan neutrala, positiva och negativa texter. Likaså för gruppen LRF/ATL/LL/TT där antalet neutrala och negativa texter överskred de positiva texterna. Den gruppen som stack ut var djurhållare/privatpersoner som hade flest kritiska texter till djurskyddet. Främst handlade det om att de var kritiska till den offentliga djurskyddskontrollen.

Att så många texter från djurhållare/privatpersoner var kritiska visar på att det finns de som är missnöjda med djurskyddskontrollen. Dock säger det inget om hur representativa dessa åsikter är för branschen i sin helhet. I ett tidigare studentarbete där djurhållares syn på djurskyddsinspektörer undersöktes framkom det dock även där att praktisk kunskap, bemötande och likvärdighet var saker som djurhållare tyckte behövde förbättras med de offentliga djurskyddskontrollerna (Johansson, 2012). Något som även antydde av de som skrev i ATL och Land Lantbruk i denna studie.

5.3.1. Djurhållares kritik mot djurskyddet

Vad som gör att lantbrukare som publicerat kritiska texter i lantbruksmedia är kritiska till den offentliga kontrollen kan ha olika orsaker. Lundmark *et al.* (2016) skrev att det finns ett glapp mellan lagstiftningen och kontrollerna. Det gör att det ibland är svårt för djurhållare att veta vad som förväntas av dem, eftersom vad som kommer att mätas och granskas under en kontroll kan vara svårt att förutse (Lundmark *et al.*, 2016). Det kan vara en av anledningarna till att en lantbrukare som erfarit en kontroll inte alltid håller med djurskyddshandläggaren i dennes bedömning eftersom de kan ha tolkat kraven annorlunda vilket kan leda till misstyp. För att förhindra detta krävs ett system och vägledningar som fokuserar mer på vad som mäts och kontrolleras ute i fält och som skapar en transparent bedömningsprocess för såväl handläggare som djurhållare med mindre rum för egna tolkningar (Lundmark *et al.*, 2016).

Lundmark Hedman *et al.* (2018) jämförde även offentliga djurskyddskontroller och privata kontroller (Arlagården). I den studien såg man att anmärkningar på mjölkgårdar i samma region skilde sig åt i antal och typ beroende på vilken kontrollaktör som gjort kontrollen, trots att båda utgick från den svenska lagstiftningen. En orsak kan vara att kontrollerna har olika fokusområden och att man mäter och bedömer reglerna olika (Lundmark Hedman *et al.*, 2018). Lantbrukare som är knutna till ett privat regelsystem får kontroller från både privata kontrollanter men också från länsstyrelsen. Kontrollanterna från respektive

aktör bör vara tydliga med vad de kontrollerar och vilket fokusområde den specifika kontrollen avser att kontrollera. Detta är viktigt för att djurägaren inte ska missuppfatta varför handläggarna bedömer som de gör och varför olika aktörer kan göra olika bedömningar av liknande regler. Vid bristande dialog finns det risk att det uppstår missuppfattningar som kan leda till att djurhållaren anser att kontrollerna är orättssäkra eller missvisande.

En annan anledning till att offentliga djurskyddskontroller kan uppfattas som orättvisa eller orättssäkra är att de enskilda djurskyddshandläggarna kan tolka lagstiftningen och kontrollpunkterna olika. Ett exempel är Lundmark Hedmans *et al.* (2021a) studie som visade att svenska djurskyddshandläggare inte alltid bedömer renlighet av kor lika. Ibland fick gården ingen anmärkning även om det fanns ett antal djur som bedömdes vara för smutsiga, medan det i andra fall räckte med något enstaka djur som inte var rent för att en anmärkning skulle utfärdas och åtgärder krävas (Lundmark Hedman *et al.*, 2021a). Därför kan det även vara svårt för djurägare att veta om det är acceptabelt eller inte med enstaka smutsiga djur, och vad som egentligen räknas som tillfredställande rent då bedömningarna varierar beroende på vem som utför kontrollen. Det kan också ligga till grund för att djurhållare anser kontrollen som orättvis och oförutsägbär.

5.3.2. Djurhållare från andra länders syn på offentliga djurskyddskontroller

Även i våra grannländer finns det studier som tyder på liknande resultat. De flesta lantbrukare i Finland anser att de offentliga kontrollerna är nödvändiga för att hitta de som inte följer lagstiftningen (Väärikälä *et al.*, 2018). Dock såg man också i samma studie att en negativ syn mot djurskyddskontroller dominerade bland de som hade fått en djurskyddskontroll. Därför föreslog Väärikälä *et al.* (2018) att djurskyddshandläggare bör fokusera mer på en tydligare kommunikation samt på mer lättförstådda kontrollrapporter. Likaså kom man fram till i en studie utförd i Danmark att många lantbrukare tyckte det var nödvändigt med djurskyddsinspektioner, men att de som haft en kontroll ansåg att kontrollerna var orättvisa och att samsynen mellan kontrollanterna var bristfällig (Anneberg *et al.*, 2012).

5.4. Framställning av djurskyddet i samband med djurslag

Baserat på resultatet går det inte att säga om tidningarna är mer positivt inställda eller kritiska till svenskt djurskydd beroende på vilket specifikt djurslag det rapporterats om. Vad man kan läsa ut av resultatet är att både ATL och Land Lantbruk riktar sig främst, som väntat, till dem som håller ko, gris, häst och/eller får/get. Möjligtvis finns det en antydning att texter som rör hästar oftast är neutrala medan de andra djurslagen mer följer samma mönster som det generella resultatet. Anneberg *et al.* (2012) gjorde sin studie på danska bondgårdar för att fördjupa sig

i hur lantbrukare uppfattar djurskyddskontroller. Även i den studien kunde man se att det inte skilde sig mellan djurslag. Detta speglar förmodligen av sig i media. Finns det inget upplevt ställningstagande utifrån djurslag ute i fält finns det heller inte det i media. För att besvara frågeställningen ”Framställs djurskyddet olika beroende på vilket djurslag det rapporterats om?” går det med den här studien inte att se någon tydlig skillnad mellan djurslag baserat på hur djurskyddet framställs.

5.5. Framställning av djurskyddet över tid, 2017–2020

Datainsamlingen skedde mellan åren 2017 – 2020. En intressant upptäckt var att vid granskning av resultatet verkar det som att tendensen att skriva texter med en negativ anspelning minskar med åren medan de neutrala tar mer plats. Dessutom minskade det totala antalet texter som handlade om djurskydd över åren. En tanke är att tidningarna har blivit mer medvetna om att det är viktigt att skriva objektivt och inte låta sina egna åsikter lysa igenom. Även LRF:s arbete mot bättre dialog och god myndighetsutövning kan spela roll (LRF, 2019). En annan anledning kan vara att det inte längre finns samma intresse från läsarnas sida att läsa om bland annat kontroller på andras gårdar vilket resulterar i färre texter totalt som handlar om djurskyddet. Ytterligare en aspekt är att en ny djurskyddslag har hunnit träda ikraft under den studerade perioden. Utveckling och förbättring skulle kunna ligga till grund för att färre kritiska texter skrivs. Det finns dock både för- och nackdelar med denna trend. Fördelar innefattar att färre vinklade texter förekommer och att fokus ligger på att förmedla information istället för att sprida åsikter som kan tolkas olika beroende på läsaren. En nackdel om djurskyddet inte får en lika stor plats i media är att det kanske då inte ses som ett lika viktigt ämne hos djurägarna. Det är viktigt att djurskyddet är omtalat, på rätt sätt, för att kunna lyfta frågor och utveckla det framåt. Om det inte finns en levande diskussion inom ett område krävs det mycket för att utvecklingen ska drivas framåt.

5.6. Andra perspektiv

5.6.1. Djurskydd, samhälle och hållbarhet

I utredningen SOU 2011:75 nämns det att ett gott djurskydd, en god djurhälsa och en god folkhälsa är starkt förknippade med varandra. Det stärks även av Keeling *et al.* (2019) som menar på att det finns kopplingar mellan FN:s alla 17 globala mål för hållbar utveckling och djurvälstånd. Bland annat ansågs målet om ”ingen hunger” vara starkt förknippat med en god djurvälstånd (Keeling *et al.*, 2019). Även om ett gott djurskydd inte är detsamma som god djurvälstånd är det viktigt med ett gott djurskydd för att veta vart lägsta nivån ligger. Att sträva efter ett bra djurskydd kan hjälpa många att ta hand om sina djur på ett korrekt sätt och därmed ge dem en bra välfärd. Om medias vinkling kritiserar djurskyddet i Sverige finns det risk för att djurskyddshandläggarnas arbete försvåras och möts av hinder och att djurskyddslagstiftningen ifrågasätts. Det i sin tur skulle kanske

kunna leda till att djur sköts sämre och i värsta fall mår sämre vilket resulterar i en lägre välfärdsnivå. Med det resonemanget och ur ett hållbarhetsperspektiv skulle det leda till ett sämre utgångsläge för att arbeta mot ett mer hållbart samhälle på både nationell och global nivå. Djurens hållbarhet försämras om de inte sköts på rätt sätt. Detta scenario är inte någon slutsats av arbetet, eftersom det dels inte går att säkert säga att tidningarna som granskats faktiskt har en direkt påverkan på lantbrukares syn på djurskyddet, och dels hittades något fler neutrala än kritiska texter. Dessutom går det inte att säga att djurhållare kommer att sköta djuren sämre bara för att djurskyddet inte hyllas i media, många gör sannolikt allt för att deras djur ska må bra oavsett medias rapportering.

En statlig lagstiftning med offentliga djurskyddskontroller möjliggör också att alla samhällsmedborgare i landet kan vara med och påverka djurskyddet, eftersom djurskydd ses som en allmännytta som angår oss alla (Miele & Evans, 2010). Om det endast hade funnits privata regelverk och kontroller finns det en risk att personer som inte konsumerar animaliska produkter heller inte kan vara med och påverka djurskyddet (Lundmark *et al.*, 2018). Det är viktigt att alla har samma chans att påverka för ett rättvist samhälle. Som tidigare nämnt är djurskydd viktigt för många medborgare och att behöva konsumera animalier för att påverka branschen och de miniminivåer som finns för djurskydd, hade förmodligen inte accepterats i Sverige.

5.6.2. Djurskydd, djurhållning och etik

Att hålla djur medför ett stort ansvar. För att en djurhållning ska anses som etiskt acceptabelt ska den som har hand om djuren se till att de har en bra välfärd och att lagstiftningen efterlevs (SOU 2011:75). I bland annat Sverige är just djurskydd viktigt bland konsumenter från ett etiskt perspektiv (Lund *et al.*, 2021). Principen för detta är att det är acceptabelt att hålla och använda djur för mänskliga syften förutsatt att djuren behandlas väl (Lund *et al.*, 2021). Lantbrukare som arbetar med produktionsdjur har förutom lagstiftningen många andra faktorer som påverkar hur de sköter djuren, såsom egna värderingar, ekonomiska förhållanden och den egna kunskapsnivån (Balzani & Hanlon, 2020).

Eftersom djurskydd är viktigt för konsumenterna (Lund *et al.*, 2021; European Commission, 2016) vore det inte etiskt försvarbart om produkten de köper inte motsvarar de förväntningarna som finns på djurskydd och djurvelfärd. Om inga kontroller gjorts på gårdarna finns risken att djurskyddslagstiftningen inte följts även om konsumenterna tror det. Därför är det viktigt även ur ett etiskt perspektiv att de offentliga djurskyddskontrollerna finns.

Vid utformandet av en lagstiftning är det mycket som ska tänkas på. Att lagstiftningen bygger på en vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet är viktigt för att kunna motivera varför den ser ut som den gör (SOU 2011:75). Många kunniga inom ämnet skrev år 2017 en debattartikel i Göteborgs-Posten att Jordbruksverket väljer att bortse från det vetenskapliga kunskapsläget när nya föreskriftsförslag tas fram (Röcklinsberg *et al.*, 2017). Även Lundmark Hedman (2020) skriver om att Jordbruksverket inte alltid hanterar befintlig forskning på ett

konsekvent sätt. Det finns fall där myndigheten har lagt nya förslag om föreskrifter och allmänna råd som går emot forskning inom området (Lundmark Hedman, 2020). I samma studie lyfts det även att vid skapandet av nya föreskrifter finns det fler aspekter än forskning som spelar in. Bland annat tas etiska aspekter och värderingar upp. Vidare nämns att föreskrifter, enligt regeringen, inte får bidra till konkurrensnackdelar för svenska företag (Lundmark Hedman, 2020). Lagstiftningen måste således ta många aspekter i beaktning samtidigt som den ska spegla samhällets syn på lägsta acceptabla djurskyddsnivå. Det blir därför ett etiskt ställningstagande även om forskning finns inom området. Å andra sidan kan man heller inte bortse från beprövad erfarenhet och vetenskap enbart för att det passar ett annat område bättre. Om en myndighet inte kan motivera varför lagstiftningen är utformad på ett visst sätt eller bortser från remissvar, finns risken att det skapar en misstro mot både myndigheten och lagstiftningen.

Ett annat perspektiv lyfter Fraser i sin artikel från 2008. Som tidigare nämnt genererar inte ett bra djurskydd automatiskt en god djurvälstånd. Fraser trycker på att det finns olika uppfattningar av djurvälstånd som genererar olika typer av djurskydd. Vissa anser att fysisk hälsa (biologisk funktion) avgör djurvälstånd medan andra utgår från djurens känslotillstånd och naturliga levnadssätt (Fraser, 2008). Det är alltså inte bara sådant som går att bevisa med forskning som spelar in, utan även värderingar, traditioner och kulturer är faktorer som påverkar hur djurskyddet utvecklas i ett land och vad som anses viktigt (Lundmark *et al.*, 2014). Ett etiskt ställningstagande till vad som är viktigt för bland annat befolkning och olika intressegrupper i landet tas också i beaktning. Eftersom det är många aspekter och intressen som vägs in när nya föreskrifter tas fram får media en viktig roll i hur man väljer att framställa djurskyddet.

5.7. För- och nackdelar med den valda metoden

Under datainsamlingens gång upptäcktes det även att det fanns texter som nämnde svenskt djurskydd trots att huvudämnet var något helt annat. Av den anledningen valdes kategorin "Huvudämne" till i protokollet. En risk med detta är att det kan vara svårt att hitta alla texter som nämner djurskydd om det inte märks tidigt i texten, och att det därmed av misstag har missats texter som skulle ha genererat data till studien. Det är dessutom en nackdel att metoden bygger på en enda individs observationer. Den mänskliga faktorn kan bidra till att om metoden upprepas kan resultatet variera eftersom det är möjligt att texter förbises i arbetets gång. Trots det kan det även vara en fördel med att en enda individ genomfört analyserna eftersom texterna då bedöms på ett likvärdigt sätt. Eftersom det generella resultatet skiljer sig markant mellan positiva och negativa/neutrala texter är det inte sannolikt att resultatet hade blivit avsevärt annorlunda om någon annan genomfört studien. Möjligtvis hade det sett annorlunda ut mellan de neutrala och de negativa texterna, men i det stora hela hade förmodligen slutsatsen varit densamma.

En annan fördel med metoden är att den är lätt att använda på andra tidningar och för andra tidsspann. Det kan vara bra att metoden kan återupprepas om man vill jämföra resultat från till exempel olika källor och olika länder. Ytterligare är en fördel att metoden inte är beroende av utomstående personer som kan påverka resultatet. Till exempel behöver man inte hantera undermåliga eller svårtolkade enkätsvar.

5.8. Tillämpning och fortsatt arbete

Arbetet är inte av sådan omfattning att det går att dra konkreta slutsatser om hur media påverkar synen på djurskyddsarbetet generellt. Att säga att den här studien speglar lantbrukares syn på djurskydd är också felaktigt. Resultatet går att använda till de specifika frågeställningarna under den valda perioden i detta arbete och för att bilda sig en första uppfattning av hur lantbruksmedia rapporterar om det svenska djurskyddet. På det sättet kan man också använda studien för att gå vidare med forskning inom ämnet.

Utifrån denna studie går det att gå vidare med att undersöka tidigare och senare årgångar av tidningarna. Då det generella resultatet i denna studie visar på att ATL och Land Lantbruk framställer djurskyddet på ett neutralt eller negativt sätt under den studerade perioden skulle det vara intressant att ta reda på om det även ser ut på det sättet i äldre nummer av tidningarna. Genom att undersöka årgångar utgivna efter 2020 kan man ta reda på hur framställningen av djurskyddet utvecklas och om det stämmer överens med utvecklingen över år som denna studie resulterade i, det vill säga att andelen kritiska texter minskar till förmån för de neutrala. Kan man få en större uppfattning om hur lantbruksmedia framställer djurskyddet möjliggör det också att gå vidare med forskning kring medias påverkan på djurhållare och vilken som är den största informationskällan för svenska lantbrukare.

En annan frågeställning som skulle vara intressant att gå vidare med är om synen på svenskt djurskydd hos lantbrukare skiljer sig mellan åldersgrupper? Även vilka åldersgrupper som tycker vad. Just i denna studie fanns det lantbrukare som genom media visade på en kritisk syn till det svenska djurskyddet. Det kan man också gå vidare med genom att intervjua svenska djurhållare om deras syn till djurskyddslagstiftningen och de offentliga kontrollerna, för att ta reda på hur det ser ut i landet. Finns det en generell negativ syn hos djurägare kring djurskydd, eller är det främst de som är negativa som gör och får sin röst hörd i media? Det skulle också vara spännande att undersöka om hur media framställer privata regelverk och djurskyddskontroller, om det skiljer sig gentemot de offentliga.

5.9. Vetenskaplig litteratur

Det finns i dagsläget få vetenskapliga publikationer inom området svenskt djurskydd. Läger man till medias rapportering och påverkan på djurskyddet finns

det ännu färre. Av den anledningen har litteratur från andra länder använts, men begränsats till närliggande länder med liknande djurhållningar och förutsättningar. Även artiklar som bara handlar om vissa djurslag, t.ex. gris har använts. Eftersom det inte hittades något samband mellan medias rapportering och djurslag i den här studien gjordes bedömningen att även forskning på enstaka djurslag går att använda. Det bör alltså inte påverka resonemanget i den här studien.

En av artiklarna som lästs till arbetet var Väärikkälä *et al.* (2018) som handlar om finska lantbrukares syn på offentliga kontroller. Utifrån en webenkät som skickades ut till 500 grisproducenter och mjölkproducenter fick lantbrukare svara på en del frågor gällande djurskydd. Styrkor med den valda metoden var att det fanns både öppna och stängda frågor i frågeformuläret. Personerna som svarade fick därmed möjligheten att förklara varför de svarat som de gjorde i de stängda frågorna. Det går därför att göra en kvantitativ analys av resultatet av de stängda frågorna för att dra generella slutsatser, men det möjliggör också en kvalitativ bedömning utifrån fritextsvaren för att bättre förstå och tolka resultatet för att gå vidare med forskningen. En svaghet var att svarsfrekvensen var väldigt låg. Endast 19% av mjölkproducenterna och 21% grisproducenterna besvarade hela formuläret. Med det låga antalet svar är det inte säkert att studien representerar hela landet (Finland) korrekt då stickprovet är för litet.

6. Slutsats

Denna studie visar att texter publicerade i lantbruksmedierna ATL och Land lantbruk mellan 1 september 2017 och 31 december 2020 har framställt svenskt djurskydd främst på ett neutralt eller negativt sätt. Ofta benämns offentliga djurskyddskontroller som orättvisa och ej rättssäkra och att dialogen mellan djurhållare och handläggare är bristfällig. Mindre plats i tidningarna tog de positiva texterna som främst betonade att djurskyddslagstiftningen har en bra standard men även lyfte handläggares bemötande mot djurägare. När djurägare och privatpersoner var skribenter i tidningarna var nästan alla texter negativt vinklade. Vidare kunde inga skillnader ses i hur media rapporterade om djurskydd för olika djurslag. Under den tidsperiod som studerades minskade antalet negativa texter medan antalet neutrala ökade med åren.

Resultaten i denna studie går inte att tillämpa på annan lantbruksmedia eller under annan tidsperiod än vad som studerats. Det går inte heller att fastställa i vilken omfattning medias rapportering påverkar den kritiska syn på svenskt djurskydd som ibland lyfts fram av djurhållare. Vidare forskning behövs inom området för att ta reda på mer om hur lantbruksmedia framställer djurskyddsarbetet och hur det påverkar djurhållarnas syn.

7. Populärvetenskaplig sammanfattning

Intresset för djurskydd och djurvälstånd har ökat i takt med ökad kunskap samt en förändring inom djurhållningen. Vi människor håller ett stort antal djur och det är vårt ansvar att de mår bra. Därför har Sverige utvecklat en bred förebyggande djurskyddslagstiftning som sätter lägsta nivån för djurskyddet, och med ett syfte att säkerställa ett gott djurskydd och främja en god djurvälstånd. Hur omfattande en lagstiftning än är gör den dock ingen nytta om den inte efterlevs. Därför utför länsstyrelsen offentliga djurskyddskontroller för att säkerställa att djurskyddslagstiftningen efterlevs.

ATL och Land Lantbruk är två lantbrukstidningar som rapporterar mycket om djurskyddet i landet och som dessutom når ut till många djurhållare. Hur de framställer djurskyddet kan ha en betydelse för djurhållares syn på djurskyddslagstiftningen samt den offentliga kontrollen. Ibland upplevs det som att lantbruksmedia väljer att kritisera och lyfta texter som talar emot djurskyddsarbetet och av den anledningen syftar den här studien på att ta reda på om så är fallet. Framställs djurskyddet på ett neutralt, positivt eller negativt sätt? Till grund ligger just lantbruksmedierna ATL och Land Lantbruk som har granskats mellan september 2017 och december 2020.

Resultatet från studien visar på att ATL och Land Lantbruk framställde svenskt djurskydd främst på ett neutralt eller på ett negativt sätt under den givna perioden. Positivt framställda texter återfanns inte lika ofta. I de texter som framställdes på ett negativt sätt togs bland annat "orättvisa kontroller", "bristande bemötande" och "oflexibel lagstiftning" upp. Framförallt noterades kritiska texter som handlade om de offentliga djurskyddskontrollerna. Texter som framhövdes positiva nämnde exempelvis "bra utvecklat system", "erfarna handläggare" och "hög nivå på lagstiftningen". Utöver det kunde även en tendens noteras att färre negativa texter skrevs med åren medan de neutrala har ökat. Studien visade inte på något samband mellan specifika djurslag och hur media framställde djurskyddet.

ATL och Land Lantbruk når ut till många personer och det finns andra studier som antyder att etablerade tryckta tidningar är en stor informationskälla för lantbrukare. Därför skulle det kunna innebära att ATL och Land Lantbruk har en viss påverkan på lantbrukares inställning till det svenska djurskyddet. Självklart finns det även andra faktorer utöver lantbruksmedia som också på kan påverka en djurhållares inställning. Egna värderingar och egna upplevelser av djurskyddskontroller är exempel på sådana faktorer. I den här studien uttryckte sig

några lantbrukare kritiskt till djurskyddet. Dock är det viktigt att komma ihåg att endast 14 lantbrukare uttalade sig i tidningarna vilket inte ger en helhetssyn över hur det ser ut i hela Sverige. Utöver det tar heller inte den här studien hänsyn till varför personer väljer att kritisera djurskyddet.

Det är nästintill omöjligt att ta fram ett djurskydd som går hem hos alla. Många aspekter ska tas hänsyn till, exempelvis forskning, etiska resonemang, ekonomiska aspekter, kultur och tradition. Trots att det alltid kommer finnas personer som är missnöjda går det att utveckla djurskyddet framåt. Genom att utforma transparanta system, föra en bättre dialog mellan djurhållare och djurskyddshandläggare samt lyfta fler positiva saker med djurskyddet i media leder det förhoppningsvis till en mer konstruktiv syn på det svenska djurskyddet.

8. Tack

Jag vill börja med att rikta ett stort tack till min handledare Frida Lundmark Hedman som stöttat mig i detta arbete och kommit med feedback och inspiration som varit till stor hjälp. Din hjälp hade jag inte klarat mig utan. Även My Strömgren ska ha ett stort tack för otroligt bra konstruktiv kritik i skrivprocessen.

Till er kurskamrater, som alltid varit positiva och stöttat mig i denna process. Ni förtjänar också ett tack. Med er blev det en rolig period med mycket skratt. Tack även till familj och vänner som varit med mig under arbetets gång.

9. Referenser

- Anneberg, I., Vaarst, M. & Sørensen, T. 2012. The experience of animal welfare inspections as perceived by Danish livestock farmers: A qualitative research approach. *Livestock Science*. 147(1-3), 49-58.
- ATL, 2021. <https://www.atl.nu/> (2021-04-15).
- Balzani, A. & Hanlon, A. 2020. Factors that Influence Farmers' Views on Farm Animal Welfare: A Semi-Systematic Review and Thematic Analysis. *Animals*. DOI: <https://doi.org/10.3390/ani10091524>.
- Bock, B. & van Huik, M. 2007. Animal welfare: the attitudes and behaviour of European pig farmers. *British Food Journal*. 109(11), 931–944.
- Djurskyddsförordningen (1988:539).
- Djurskyddsförordningen (2019:66).
- Djurskyddslagen (1988:534).
- Djurskyddslagen (2018:1192).
- European Commission. 2016. Attitudes of Europeans towards Animal Welfare. Special Eurobarometer 442. DOI:10.2875/884639.
- FAWC, 2009. Five Freedoms. <https://webarchive.nationalarchives.gov.uk/20121010012427/http://www.fawc.org.uk/freedoms.htm> (2021-04-23).
- Fraser, D. 2008. Understanding animal welfare. *Acta Veterinaria Scandinavica*. DOI: <https://doi.org/10.1186/1751-0147-50-S1-S1>.
- Johansson, J. 2012. Vad är lantbrukarens syn på länsstyrelsens djurskyddskontroll? Kandidatarbete, Sveriges lantbruksuniversitet, Skara.
- Jordbruksverket, 2014-05-06. Vägledning för kontrollmyndigheter m.fl. Skrivelse. Dnr 5.2.17-4470/14.

- Jordbruksverket, 2019. Jordbruksverkets djurskyddsstrategi.
<https://jordbruksverket.se/download/18.11fe5df175bad8d832135f0/1605183024106/Jordbruksverkets-djurskyddsstrategi.pdf> (2021-05-17).
- Jordbruksverket, 2020.
<https://www2.jordbruksverket.se/download/18.cf49278178c8ff7c6281968/1618486030961/ovr595.pdf> (2021-05-21).
- Jordbruksverket, 2021. <https://jordbruksverket.se/djur/djurskydd-smittskydd-djurhalsa-och-folkhalsa/djurskyddet-i-sverige> (2021-04-16).
- Keeling, L., Tunón, H., Olmos Antillón, G., Berg, C., Jones, M., Stuardo, L., Swanson, J., Wallenbeck, A., Winckler, C. & Blokhuis, H. 2019. Animal Welfare and the United Nations Sustainable Development Goals. *Frontiers Veterinary Science*. Vol 6 (336), 1-12.
- Kirkwood, J.K. & Hubrecht, R. 2001. Animal Consciousness, Cognition and Welfare. *Animal Welfare*. 10(1), 5–17.
- Lag (1944:219) om djurskydd.
- Land Lantbruk, 2021. <https://www.landlantbruk.se/om-oss/> (2021-04-15).
- Lund, T., Denver, S., Nordström, J., Christensen, T. & Sandøe, P. 2021. Moral Convictions and Meat Consumption—A Comparative Study of the Animal Ethics Orientations of Consumers of Pork in Denmark, Germany, and Sweden. *Animals*. DOI: <https://doi.org/10.3390/ani11020329>.
- LRF, 2019. <https://www.lrf.se/politikochpaverkan/myndighetskontakter/god-myndighetsutovning/> (2021-05-25).
- LRF Media, 2021a. <https://www.lrfmedia.se/varumarken/atl/> (2021-04-15).
- LRF Media, 2021b. <https://www.lrfmedia.se/varumarken/land-lantbruk/> (2021-04-15).
- Lundmark, F., Berg, C. & Röcklinsberg, H. 2018. Private Animal Welfare Standards—Opportunities and Risks. *Animals*. 8(1), 1–16.
- Lundmark, F., Berg, C., Schmid, O., Behdadi, D. & Röcklinsberg, H. 2014. Intention and Values in Animal Welfare Legislation and Standards. *Journal of Agricultural and Environmental Ethics*. 27, 991-1017.

- Lundmark, F., Röcklinsberg, H., Wahlberg, B. & Berg, C. 2016. Content and structure of Swedish animal welfare legislation and private standards for dairy cattle. *Acta Agriculturae Scandinavica, Section A — Animal Science*. 66(1), 35-42.
- Lundmark Hedman, F., Andersson, M., Kinch, V., Lindholm, A., Nordqvist, A. & Westin, R. 2021a. Cattle Cleanliness from the View of Swedish Farmers and Official Animal Welfare Inspectors. *Animals*. DOI: <https://doi.org/10.3390/ani11040945>.
- Lundmark Hedman, F., Berg, C. och Stéen, M. 2021b. Whose interest matters when regulating animal welfare? A Swedish case study. In: *EurSafe 2021 - Justice and Food Security in a Changing Climate*. Wageningen Academic Publishers. In Press.
- Lundmark Hedman, F. 2020. En analys av regleringen av djurskyddsområdet från 1988 och fram till idag - Förändringar och konsekvenser för djurens välfärd. Sveriges Lantbruksuniversitet. Rapport, SLU ID: SLU.scaw.2017.4.1-24.
- Lundmark Hedman, F., Hultgren, J., Röcklinsberg, H., Wahlberg, B. & Berg, C. 2018. Non-Compliance and Follow-Up in Swedish Official and Private Animal Welfare Control of Dairy Cows. *Animals*. 8, 1-17.
- Miele, M. & Evans, A. 2010. When foods become animals: Ruminations on Ethics and Responsibility in Care-full practices of consumption. *Ethics, Place and Environment*, 13(2), 171-190.
- Prop. 1987/88:93. Djurskyddslag m.m. 1988. Regeringens proposition. Stockholm.
- Prop. 2017/18:147. Ny djurskyddslag. 2018. Regeringens proposition. Näringsdepartementet. Stockholm.
- Radford, M. (2001). *Animal Welfare Law in Britain - Regulation and Responsibility*. Oxford: Oxford University Press.
- SOU 2011:75. Ny djurskyddslag. 2011. Statens offentliga utredningar. Stockholm.
- Sveriges riksdag, 2019. <https://www.riksdagen.se/sv/sa-funkar-riksdagen/riksdagens-uppgifter/beslutar-om-lagar/> (2021-05-16).

Veissier, I., Butterworth, A., Bock, B. & Roe, E. 2008. European approaches to ensure good animal welfare. *Applied Animal Behaviour Science*. 113(4), 279-297.

Väärikkälä, S., Artukka, S.M., Hänninen, L. & Nevas, M. 2018. Finnish cattle and pig farmers' perceptions of Animal Welfare inspections. *Animal Welfare*. 27 (4), 369-377.

.

10. Bilagor

10.1. Bilaga 1

År/datum/nr	Typ av text	Typ av skribent	Djurslag	Beskrivande ord	Pos/neg/n eutralt	Huvudämne